

Avdelning
Analysavdelningen
Handläggare
Tomas Gustavsson
08-546 086 44
Tomas.gustavsson@uka.se

Datum/ löpnummer 2017-11-21/4

Universitetskanslersämbetets statistiska analyser är en av formerna för att löpande redovisa utvecklingen inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå samt på forskarnivå. Analyserna innefattar även utvecklingen inom personalområdet och högskolans ekonomi.

Nyborjare i högskolan 2016/17: Svenska nyborjare fortsätter minska, men inresande nyborjare ökar

Läsåret 2016/17 började drygt 85 900 nya studenter studera vid svenska universitet och högskolor. I jämförelse med läsåret innan minskade antalet svenska nyborjare med 500 studenter medan antalet inresande nyborjare ökade med 400 studenter. Bland svenska högskolenyborjare minskade antalet män medan antalet kvinnor var på samma nivå. Antalet svenska högskolenyborjare på program som leder till en yrkesexamen ökade med 900 studenter i jämförelse med föregående läsår. Däremot minskade antalet svenska nyborjare som läste på fristående kurser med 1 300 studenter. Även antalet yngre högskolenyborjare minskade. Preliminära uppgifter för hösten 2017 visar att antalet högskolenyborjare kommer att öka något. Den internationella jämförelsen visar att de svenska nyborjarna i eftergymnasial utbildning är något äldre jämfört med andra länder och att en något större andel är kvinnor.

I denna analys redovisas statistik över inflödet av nya studenter i högskolan läsåret 2016/17 och preliminära uppgifter för höstterminen 2017. Analysen inkluderar även en internationell jämförelse med ett antal utvalda länder.

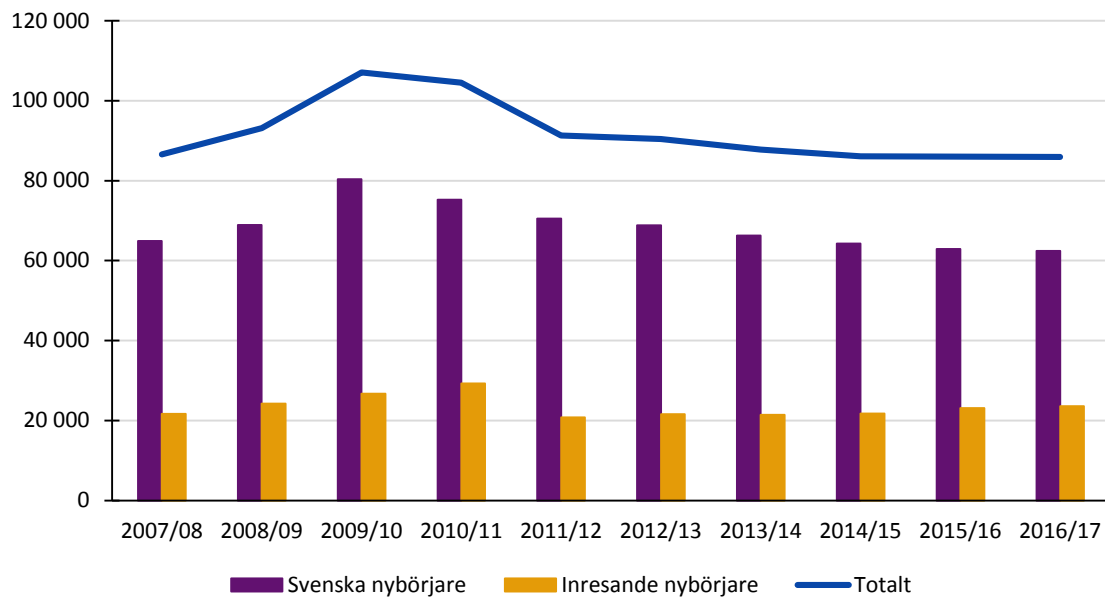
Färre svenska högskolenyborjare

Lsåret 2016/17 började drygt 85 900 nya studenter studera vid svenska universitet och högskolor, vilket är en liten minskning i jämförelse med föregående läsår. Den långsiktiga trenden är nedåtgående och från den högsta noteringen (läsåret 2009/10) har antalet högskolenyborjare sjunkit med nästan 20 procent, från 107 000 till 85 900 studenter (figur 1). Utvecklingen för svenska högskolenyborjare¹ och inresande högskolenyborjare skiljer sig dock åt. Antalet svenska högskolenyborjare sjönk för sjunde året i rad, om än lite mindre än de senaste läsåren, medan antalet inresande högskolenyborjare ökade för tredje året i rad. Minskningen 2016/17 bland svenska högskolenyborjare uppgick till mindre än 1 procent, eller drygt 500 studenter. De inresande nyborjarna i den svenska högskolan ökade med nästan lika många, drygt 400 studenter, motsvarande en ökning med knappt 2 procent. Preliminära uppgifter för hösten 2017 visar att antalet svenska nyborjare ökar med 1 procent medan inresande ökar med knappt 5 procent.

¹ Svenska högskolenyborjare är ett brett begrepp som här inkluderar alla högskolenyborjare som inte har kunnat identifieras som inresande i Universitets- och högskoleregistret. Se även definition på *högskolenyborjare* i bilaga 2.

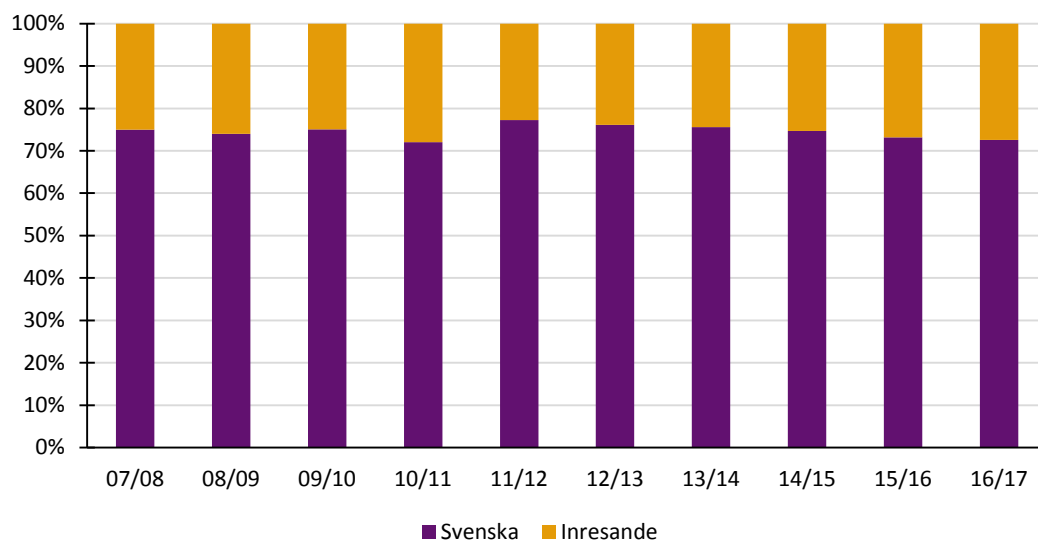
Datum
2017-11-21

Reg.nr
111-5-17



Figur 1. Antalet svenska och inresande högskolenyborjare under perioden 2007/08 - 2016/17.

Att antalet inresande studenter ökar medan antalet svenska nyborjare minskar medför att inresande studenter utgör en allt större andel av högskolenyborjarna. Andelen inresande studenter har ökat för varje år sedan läsåret 2011/12 och utgör nu drygt 27 procent av det totala antalet nyborjarstudenter (figur 2). Detta är en ökning med nästan 5 procentenheter sedan läsåret 2011/12. Andelen inresande studenter börjar nu närma sig den nivå som var innan studieavgifterna infördes 2011 för studenter från länder utanför EU/EES och Schweiz.



Figur 2. Andel svenska och inresande högskolenyborjare under perioden 2007/08 - 2016/17.

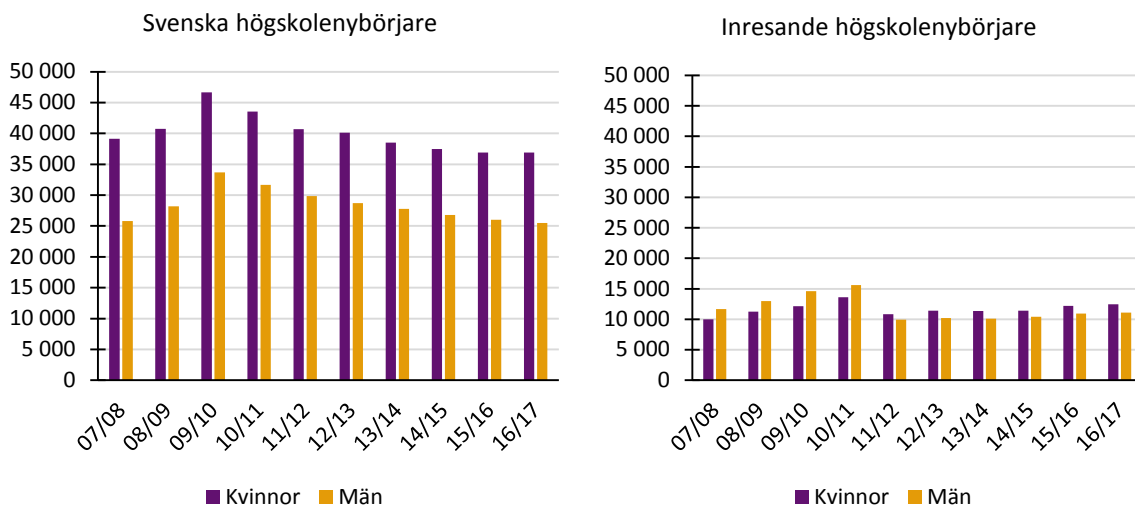
Datum
2017-11-21

Reg.nr
111-5-17

Färre nybörjare var män

Orsaken till minskningen av det totala antalet högskolenybörjare läsåret 2016/17 var att antalet svenska män minskade. Medan antalet kvinnor var på samma nivå som föregående läsår sjönk antalet män med drygt 500 studenter. Antalet kvinnor bland nybörjarna var 36 900 medan antalet män var 25 500. Den långsiktiga trenden är dock nedåtgående för både män och kvinnor, och från rekordåret 2009/10 har antalet kvinnor och män minskat med 21 respektive 24 procent. De senaste tio åren har andelen kvinnor bland högskolenybörjarna varierat mellan 58 och 60 procent och läsåret 2016/17 var andelen drygt 59 procent.

Antalet inresande nybörjare ökade läsåret 2016/17, både män och kvinnor. Antalet inresande män ökade med knappt 200 studenter till 11 100, medan antalet kvinnor ökade med drygt 200 studenter till 12 400. Detta är en ökning med 2 procent för både män och kvinnor jämfört med föregående läsår. Fram till och med läsåret 2010/11 var det alltid fler inresande män än kvinnor men i samband med att studieavgifterna infördes för studenter från länder utanför EU/EES och Schweiz sjönk antalet inresande män betydligt mer än antalet kvinnor, och inresande kvinnor har varit i majoritet sedan dess (figur 3). Antalet inresande nybörjare har under senare år sakta ökat men fortfarande är antalet 5 700 studenter lägre än rekordnoteringen 2010/11.



Figur 3. Antalet högskolenybörjare under perioden 2007/08–2016/17, fördelat på svenska och inresande högskolenybörjare samt på kvinnor och män.

Nybörjare på fristående kurser minskade

Diagrammet nedan visar det totala antalet svenska respektive inresande nybörjare fördelat på program och fristående kurser de senaste tio läsåren. I jämförelse med föregående läsår ökade antalet svenska nybörjare på yrkesexamensprogram läsåret 2016/17,

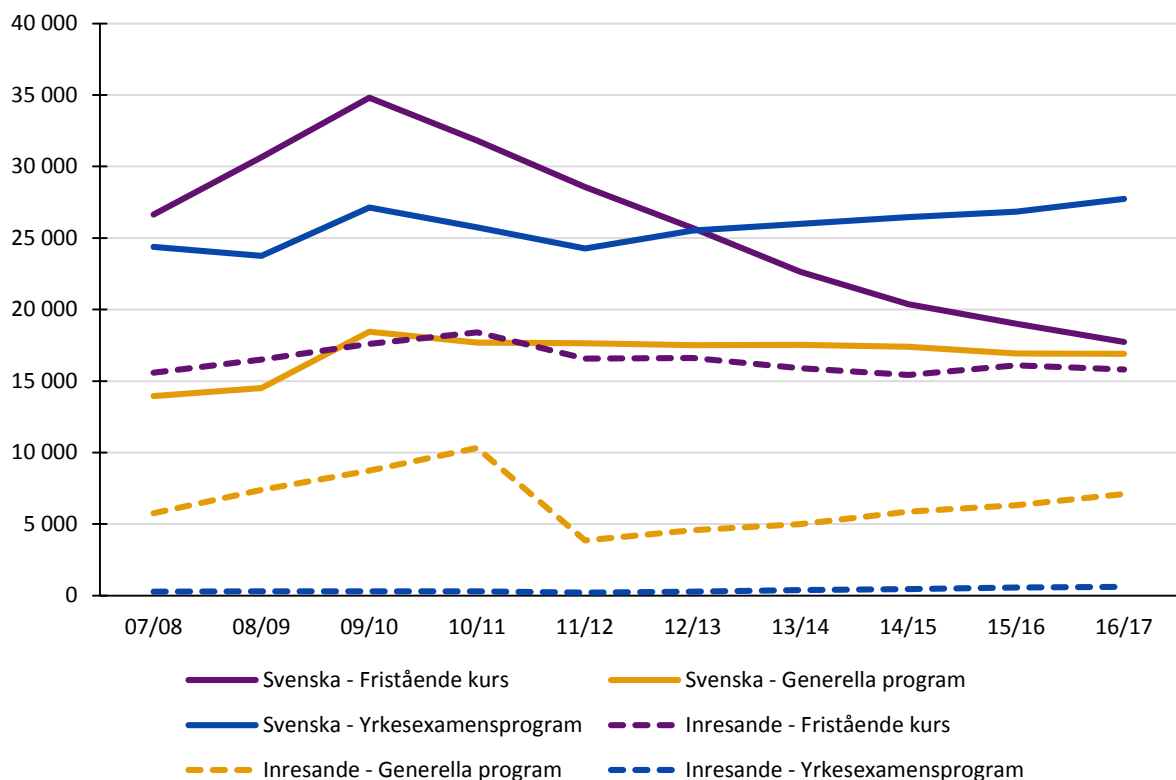
Datum
2017-11-21

Reg.nr
111-5-17

samtidigt som den långsiktiga trenden med färre nybörjare på fristående kurser fortsatte. Antalet svenska nybörjare på fristående kurser har nästa halverats på sju år, från 34 800 studenter till 17 700 studenter. I jämförelse med läsåret 2015/16 var det knappt 1 300 färre svenska nybörjare på fristående kurser.

Läsåret 2016/17 påbörjade drygt 27 700 svenska studenter sina högskolestudier genom att börja på ett yrkesexamensprogram, vilket var en ökning med 900 studenter från läsåret innan. På fem år har antalet nybörjare ökat med 14 procent, från 24 300 till 27 700. Läsåret 2016/17 utgjorde nybörjare på yrkesexamensprogram knappt 45 procent av det totala antalet svenska högskolenybörjare. En bidragande orsak har varit utbyggnaden av lärar- och vårdutbildningar. Antalet svenska nybörjare på program som ger en generell examen har däremot minskat lite för varje år de senaste tre åren, från 17 500 studenter läsåret 2013/14 till 16 900 studenter läsåret 2016/17.

För inresande studenter ser siffrorna helt annorlunda ut. Drygt 600 inresande studenter, eller knappt 3 procent av alla inresande studenter, läste ett yrkesexamensprogram medan 15 800 läste fristående kurser. Detta innebar att nästan varannan nybörjare på fristående kurser var en inresande student. Som figur 4 nedan visar var det framförallt antalet inresande studenter på generella program som ökade under läsåret. Efter den drastiska nedgången läsåret 2011/12 har antalet inresande högskolenybörjare på program som ger en generell examen ökat med knappt 87 procent, från 3 800 till 7 100 studenter.



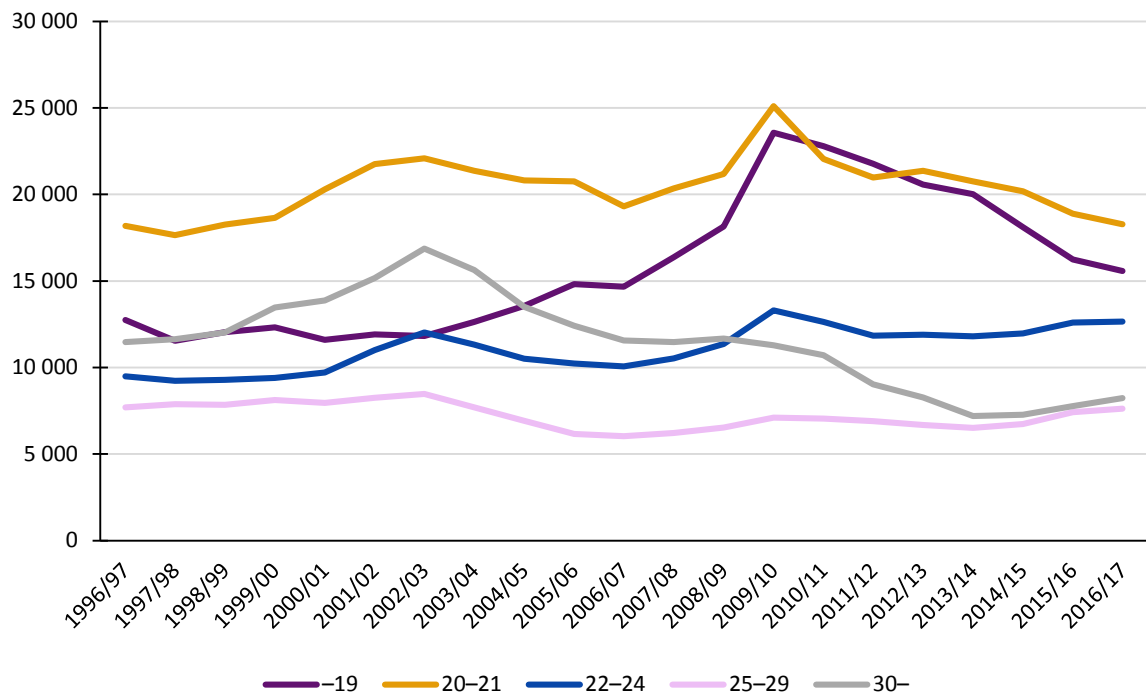
Figur 4. Antalet svenska och inresande högskolenybörjare efter studieform under läsåren 2007/08-2016/17.

Datum
2017-11-21

Reg.nr
111-5-17

Studenter inleder sina studier senare

Under de senaste läsåren har åldersstrukturen bland svenska högskolenybörjare förändrats (figur 5). Under läsåret 2016/17 var flest nybörjare i åldern 20-21 år, vilket har varit fallet under 18 av de 20 år som visas i diagrammet. Av det totala antalet svenska nybörjare var 18 300 studenter i denna åldersgrupp. Var fjärde nybörjare, det vill säga 15 600 studenter, var 19 år eller yngre. Denna grupp ökade betydligt under perioden 2002/03 till 2009/2010 men under de senaste tre läsåren har antalet nybörjare som är 19 år eller yngre minskat med nästan 4 500 studenter. Detta har skett parallellt med att antalet äldre högskolenybörjare har ökat och konsekvensen har blivit att medianåldern för svenska högskolenybörjare har ökat.



Figur 5. Antalet högskolenybörjare i olika åldrar under läsåren 1996/97-2016/17.

Programnybörjare på yrkesexamensprogram

Fler nybörjare på yrkesexamensprogram

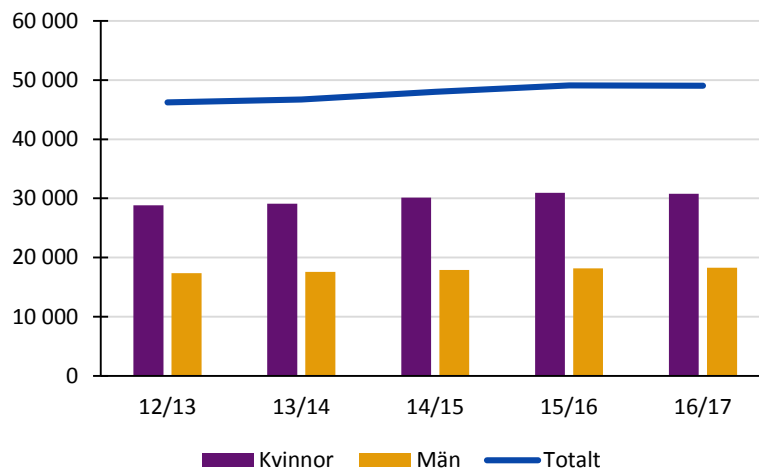
Uppgifterna som presenterats hittills i analysen har rört antalet nybörjare i högskolan. Fokus ändras nu till nybörjare på program ("programnybörjare"). En programnybörjare kan vara högskolenybörjare, men behöver inte vara det utan kan ha studerat tidigare i högskolan.

Antalet nybörjare på program som leder till en yrkesexamen var i nivå med läsåret innan och uppgick till drygt 49 000 studenter läsåret 2016/17. Av dessa var närmare 63 procent

Datum
2017-11-21

Reg.nr
111-5-17

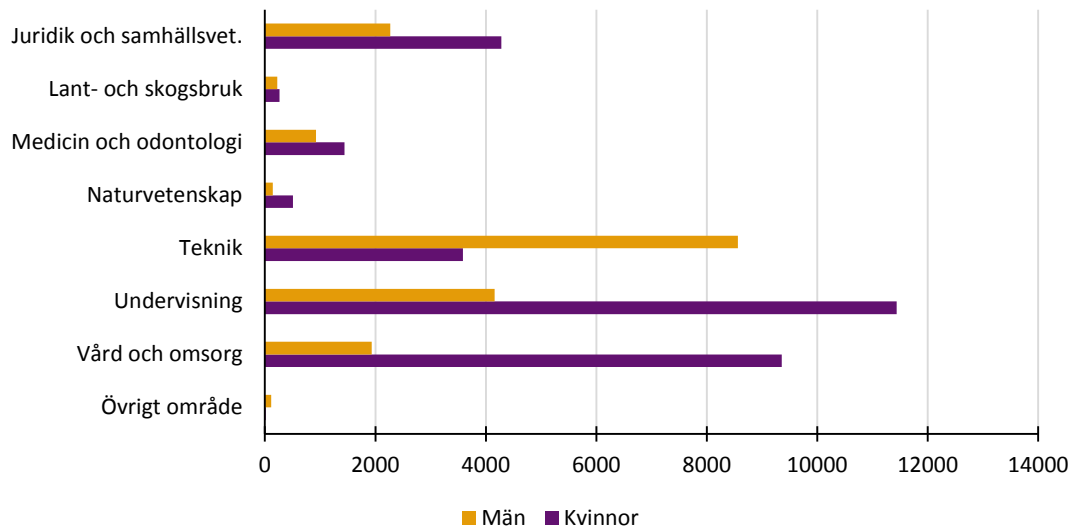
kvinnor. Antalet kvinnor minskade något i jämförelse med föregående läsår. Den mer långsiktiga trenden är dock att antalet programnybörjare på yrkesexamensprogram ökar. I jämförelse med läsåret 2012/13 var det nästan 3 000 fler nybörjare på yrkesexamensprogram läsåret 2016/17. Det är få inresande studenter som är nybörjare på yrkesexamensprogram, läsåret 2016/17 var endast 850 av nybörjarna inresande studenter. Gruppen har ökat de senaste läsåren men utgör fortfarande bara cirka 2 procent av det totala antalet nybörjare på program mot yrkesexamen. Preliminära uppgifter för hösten 2017 indikerar att antalet svenska programnybörjare ökar på yrkesexamensprogram medan antalet inresande nybörjare minskar. I bilaga 1 finns uppgifter om samtliga yrkesexamensprogram det senaste läsåret.



Figur 6. Antalet programnybörjare på yrkesexamensprogram fördelat på kvinnor, män och totalt under läsåren 2012/13-2016/17

Figur 7 nedan visar inom vilka områden män respektive kvinnor läser yrkesexamensprogram. Inom sex av åtta områden är majoriteten av programnybörjarna kvinnor och endast inom två områden, *Teknik* och *Övrigt (Officersexamen)*, är majoriteten män. Nästan varannan man, 47 procent, som är programnybörjare inleder sina studier på program inom teknikområdet. Flest kvinnor inleder sina studier på program inom områdena *Undervisning* och *Vård och omsorg*. Knappt 68 procent av kvinnorna som är programnybörjare inleder sina studier på program inom dessa två områden. Om man bortser från området *Övrigt*, som bara innefattar 131 studenter, är det störst procentuell skillnad mellan könen inom området *Vård och omsorg*. Här är fler än 8 av 10 kvinnor bland programnybörjarna.

Datum 2017-11-21
Reg.nr 111-5-17



Figur 7. Antalet programnybörjare på yrkesexamensprogram fördelat på kvinnor, män och område läsåret 2016/17.

Antalet programnybörjare på de största lärarutbildningarna ökar

Sammanlagt hade lärarutbildningarna 15 700 nybörjare läsåret 2016/17, vilket var en minskning med 100 studenter i jämförelse med föregående läsåret. Drygt 73 procent av studenterna var kvinnor. De tre största programmen inom lärarutbildningen är de som leder till ämneslärarexamen, grundlärarexamen och förskollärarexamen. Alla tre programmen hade fler nybörjare läsåret 2016/17 än för fyra år sedan, men i jämförelse med läsåret innan var det bara programmen mot grundlärarexamen och förskollärarexamen som ökade. Skillnaderna var dock små.

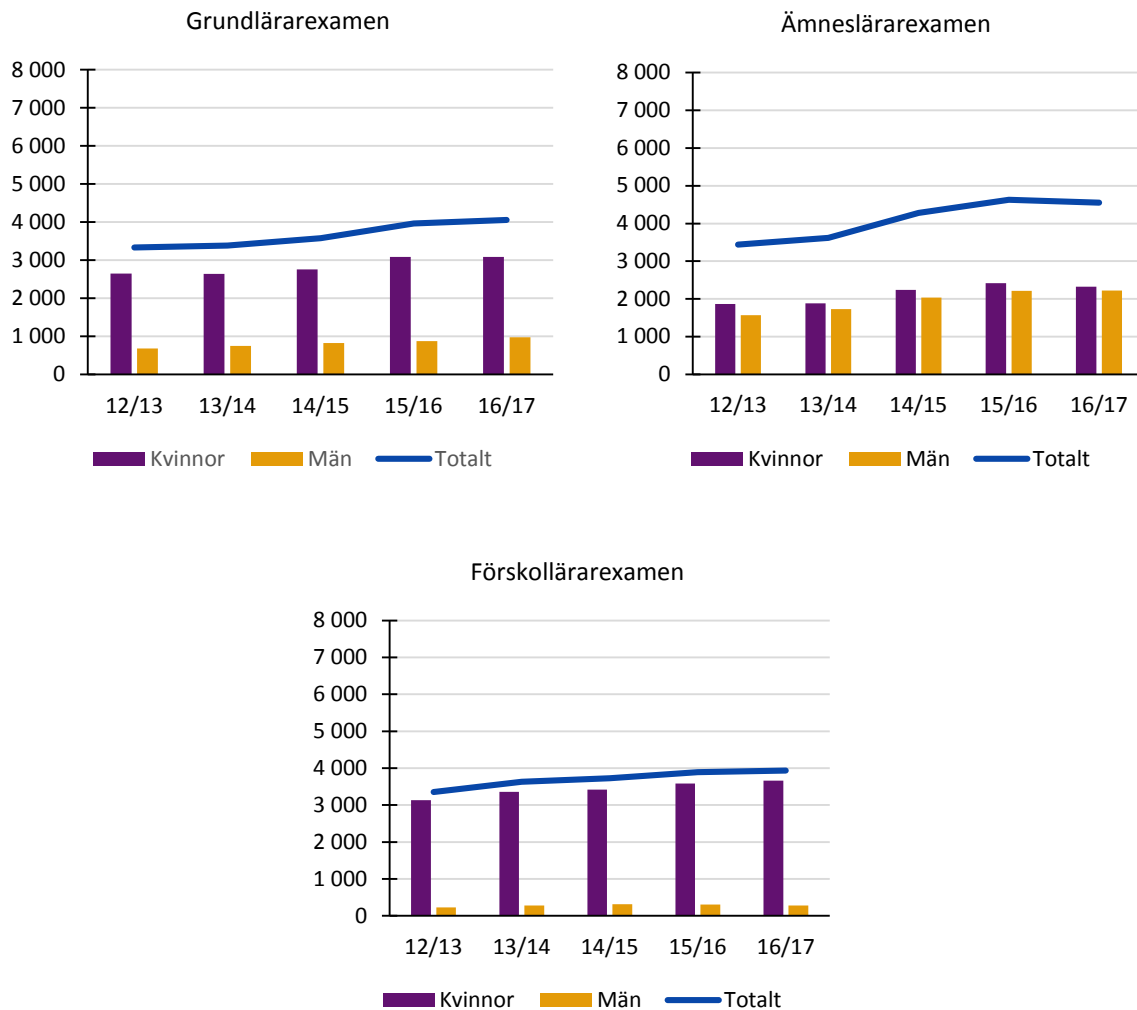
Flest nybörjare var det på ämneslärarprogrammet med knappt 4 600 studenter och av dessa var nästan varannan nybörjare man. Antalet nybörjare var i nivå med föregående läsåret men det var samtidigt första gången på några år som antalet nybörjare på programmet inte ökade. Förskollärarprogram har en mycket stor andel kvinnor bland nybörjarna, 93 procent är kvinnor. Antalet kvinnor har ökat från 3 100 studenter läsåret 2012/13 till 3 700 studenter läsåret 2016/17, vilket innebär en ökning med knappt 17 procent under fyra år. Det är fortfarande få manliga nybörjare på programmet, men det har skett en ökning med knappt 100 manliga studenter de senaste fyra åren. Totalt var det 3 900 nybörjare på förskollärarprogram, vilket var en liten ökning i jämförelse med föregående läsåret.

Även på program mot grundlärarexamen är andelen kvinnor stor. Drygt 76 procent av de 4 100 nybörjarna läsåret 2016/17 var kvinnor. Detta var knappt 4 procentenheter mindre än för fyra läsåret sedan. I jämförelse med föregående läsåret har antalet män ökat med 100 studenter medan antalet kvinnor var på samma nivå. Under en fyraårsperiod har antalet män ökat med 300 studenter eller knappt 43 procent och antalet kvinnor har ökat med 500 studenter vilket innebär en ökning med 19 procent. Enligt preliminära uppgifter för

Datum
2017-11-21

Reg.nr
111-5-17

hösten 2017 är antalet nybörjare på program mot ämneslärarexamen och förskollärarexamen i nivå med hösten 2016, medan antalet nybörjare ökar med knappt 5 procent på program mot grundlärarexamen.



Figur 8. Antalet nybörjare på program mot grundlärarexamen, ämneslärarexamen och förskollärarexamen fördelat på kvinnor, män och totalt under läsåren 2012/13–2016/17.

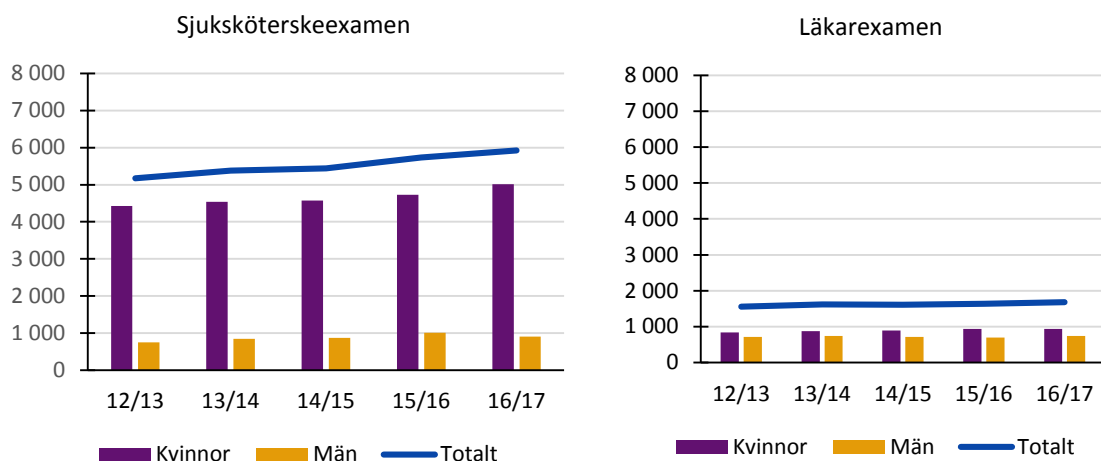
Fler nybörjare på program mot sjuksköterskeexamen och läkarexamen
 Program som leder till en sjuksköterskeexamen var det yrkesexamensprogram som hade näst flest nybörjare läsåret 2016/17, endast program mot civilingenjörsexamen var större. Antalet nybörjare på sjuksköterskeprogram ökade under läsåret med knappt 200 studenter till 5 900, vilket innebar en ökning med knappt 4 procent. För fjärde året i rad ökade antalet kvinnor på sjuksköterskeprogram, medan antalet män sjönk i jämförelse med läsåret innan. Detta var ett trendbrott då antalet män hade ökat de tre föregående läsåren.

Datum
2017-11-21

Reg.nr
111-5-17

Könsfördelningen bland nybörjarna på sjuksköterskeprogram är mycket sned och under de senaste läsåren har färre än en femtedel av nybörjarna varit män. I och med att antalet kvinnor ökade medan antalet män sjönk under läsåret har snedvridningen blivit ännu större. Läsåret 2016/17 var 85 procent kvinnor.

Nybörjare på program som leder till en läkarexamen är betydligt färre. Läsåret 2016/17 var antalet knappt 1 700 studenter vilket innebär en marginell ökning i jämförelse med läsåret innan. Antalet män på läkarexamensprogram har legat på en relativt stabil nivå under de senaste läsåren medan antalet kvinnor har ökat med drygt 11 procent under en fyraårsperiod och läsåret 2016/17 var knappt 56 procent av nybörjarna kvinnor. Preliminära uppgifter visar att antalet nybörjare på sjuksköterskeprogram ökar något hösten 2017 i jämförelse med hösten 2016, medan nybörjare på läkarprogram är i nivå med hösten 2016.



Figur 9. Antalet nybörjare på program mot sjuksköterskeexamen och läkarexamen fördelat på kvinnor, män och totalt under läsåret 2012/13–2016/17.

Antalet nybörjare på civilingenjörsprogram ökar

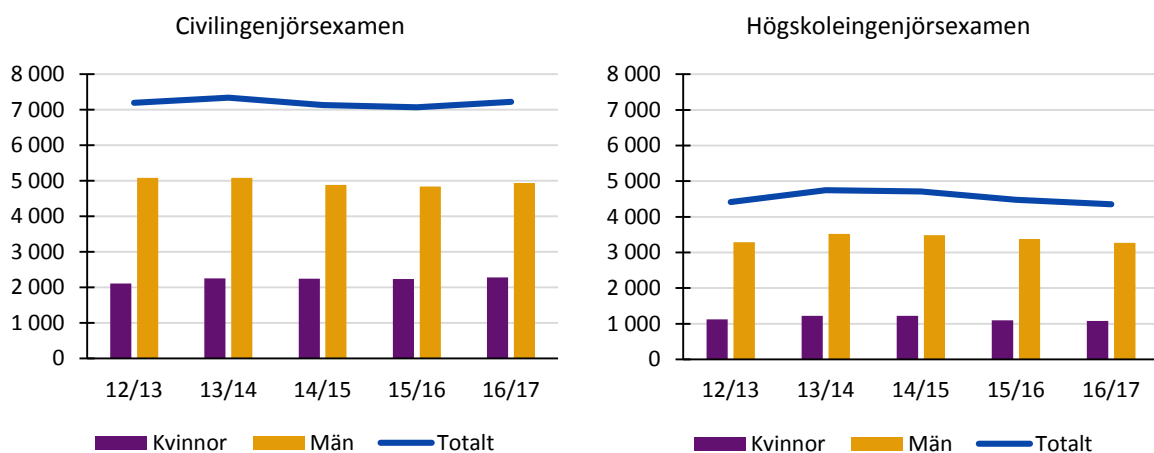
Antalet nybörjare på civilingenjörsprogram har varit nästan oförändrat de senaste fem åren och legat på drygt 7 000 studenter varje läsår (figur 10). Läsåret 2016/17 var det drygt 7 200 nybörjare på program mot civilingenjörsexamen, vilket är en ökning med lite mer än 100 studenter från läsåret före. Antalet män ökade lite mer än antalet kvinnor i jämförelse med föregående läsår. Av det totala antalet nybörjare är knappt 32 procent kvinnor. Över tid kan vi se en ökning i andelen kvinnor men ökningen är relativt liten, drygt 2 procentenheter de senaste fyra läsåren.

Till skillnad mot på civilingenjörsprogram har antalet nybörjare på högskoleingenjörsprogram minskat de senaste tre åren. Läsåret 2016/17 var det drygt 4 300 nybörjare på högskoleingenjörsprogram, vilket är en minskning med 400 studenter, eller 9 procent, på tre år. Både män och kvinnor har minskat i antal även om minskningen

Datum
2017-11-21

Reg.nr
111-5-17

procentuellt har varit större bland kvinnor. På tre år har antalet män minskat med knappt 8 procent medan antalet kvinnor minskat med knappt 12 procent. Att antalet kvinnor minskar mer än män medför att andelen kvinnor bland nybörjarna på högskoleingenjörsexamen blir mindre och läsåret 2016/17 var en fjärdedel av nybörjarna kvinnor. Enligt preliminära uppgifter för hösten 2017 minskar antalet nybörjare på civilingenjörsexamen med knappt 3 procent. Även antalet nybörjare på program mot högskoleingenjörsexamen fortsätter att minska, dock inte i lika stor omfattning som tidigare.



Figur 10. Antalet nybörjare på program mot civilingenjörsexamen och högskoleingenjörsexamen fördelat på kvinnor, män och totalt under läsåren 2012/13–2016/17.

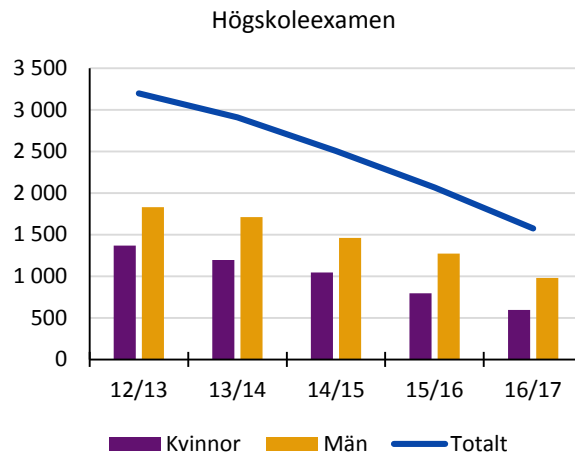
Programnybörjare på generella program

Färre nybörjare på generella program på grundnivå

Fokus ändras nu till programnybörjare på generella program. Program mot den tvååriga högskoleexamen hade läsåret 2016/17 minst antal nybörjare av de generella programmen och antalet har sjunkit stadigt under flera år. Lsåret 2016/17 var det knappt 1 600 nybörjare på ett högskoleexamensprogram vilket var en minskning med 600 studenter från föregående läsår. På fyra år har antalet nybörjare halverats. Antalet kvinnor har minskat med knappt 57 procent och män med drygt 46 procent.

Datum
2017-11-21

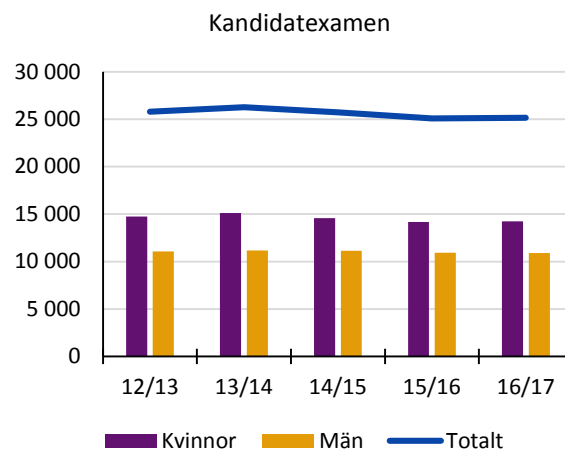
Reg.nr
111-5-17



Figur 11. Antalet nybörjare på program mot den tvååriga högskoleexamen och mot kandidatexamen fördelat på kvinnor, män och totalt under läsåren 2012/13-2016/17.

Program mot kandidatexamen hade betydligt fler nybörjare än högskoleexamensprogram läsåret 2016/17. Antalet nybörjare var 25 100 vilket var i nivå med föregående läsår men i jämförelse med de två läsåren innan dess har antalet sjunkit med 600 studenter. Under de senaste fem åren har antalet kvinnor minskat mer än antalet män. Under fyra år har antalet kvinnor minskat med drygt 3 procent och antalet män med knappt 2 procent. Könsfördelningen är relativt jämn med 57 procent kvinnor och 43 procent män.

Både på program mot högskoleexamen och på program mot kandidatexamen var det en liten andel inresande studenter. På högskoleprogram var andelen inresande studenter drygt 1 procent och på kandidatprogram var andelen 4 procent. På kandidatsprogram ökade dock andelen lite sedan förra läsåret. Preliminära uppgifter för hösten 2017 visar att antalet nybörjare på högskoleprogram fortsätter att sjunka medan antalet nybörjare på kandidatexamensprogram är i nivå med hösten 2016.



Figur 12. Antalet nybörjare på program mot kandidatexamen fördelat på kvinnor, män och totalt under läsåren 2012/13-2016/17.

Datum
2017-11-21

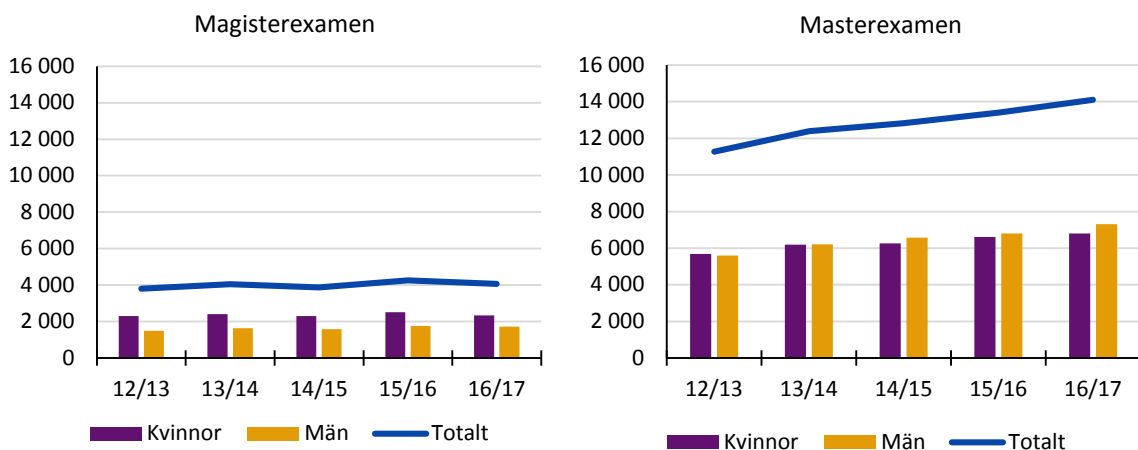
Reg.nr
111-5-17

Fler nybörjare på generella program på avancerad nivå

På avancerad nivå var det läsåret 2016/17 betydligt färre nybörjare på magisterexamensprogram än på masterexamensprogram. Antalet nybörjare på magisterprogram var 4 100 studenter medan masterprogram hade 10 000 fler nybörjare, 14 100 studenter. I jämförelse med föregående läsår var det knappt 200 nybörjare färre på magisterprogram och det var både antalet män och kvinnor som minskade. Sedan läsåret 2012/13 har dock antalet nybörjare ökat, men endast med 200 studenter eller knappt 7 procent. Det är något fler kvinnor än män som är nybörjare på program mot magisterexamen. Andelen kvinnor var 58 procent och andelen män 42 procent.

Antalet nybörjare på masterexamensprogram har ökat för varje läsår de senaste fyra läsåren. Läsåret 2016/17 var det drygt 14 100 nybörjare på masterexamensprogram, vilket var en ökning med 700 studenter jämfört med föregående år. Detta kan jämföras med 11 300 nybörjare 2012/13, vilket innebär en ökning med 25 procent på fyra år. Könsfördelningen är jämn, men antalet män har ökat något mer än kvinnor och andelen män var nu 52 procent och andelen kvinnor var 48 procent.

Till skillnad från nybörjarna på grundnivå är andelen inresande studenter stor på avancerad nivå. Antalet inresande studenter på magisterprogram var 1 500, vilket innebär att knappt 37 procent av nybörjarna var inresande studenter läsåret 2016/17. På masterprogram var andelen inresande studenter 40 procent, vilket innebar 5 700 studenter. Enligt preliminära uppgifter för hösten 2017 ökar antalet nybörjare på program på avancerad nivå i jämförelse med hösten 2016. Särskilt antalet nybörjare på masterprogram ökar mycket.



Figur 13. Antalet nybörjare på program mot magisterexamen och mot masterexamen fördelat på kvinnor, män och totalt under läsåren 2012/13-2016/17.

Datum
2017-11-21

Reg.nr
111-5-17

Nybörjarnas studieinriktning varierar mellan män och kvinnor

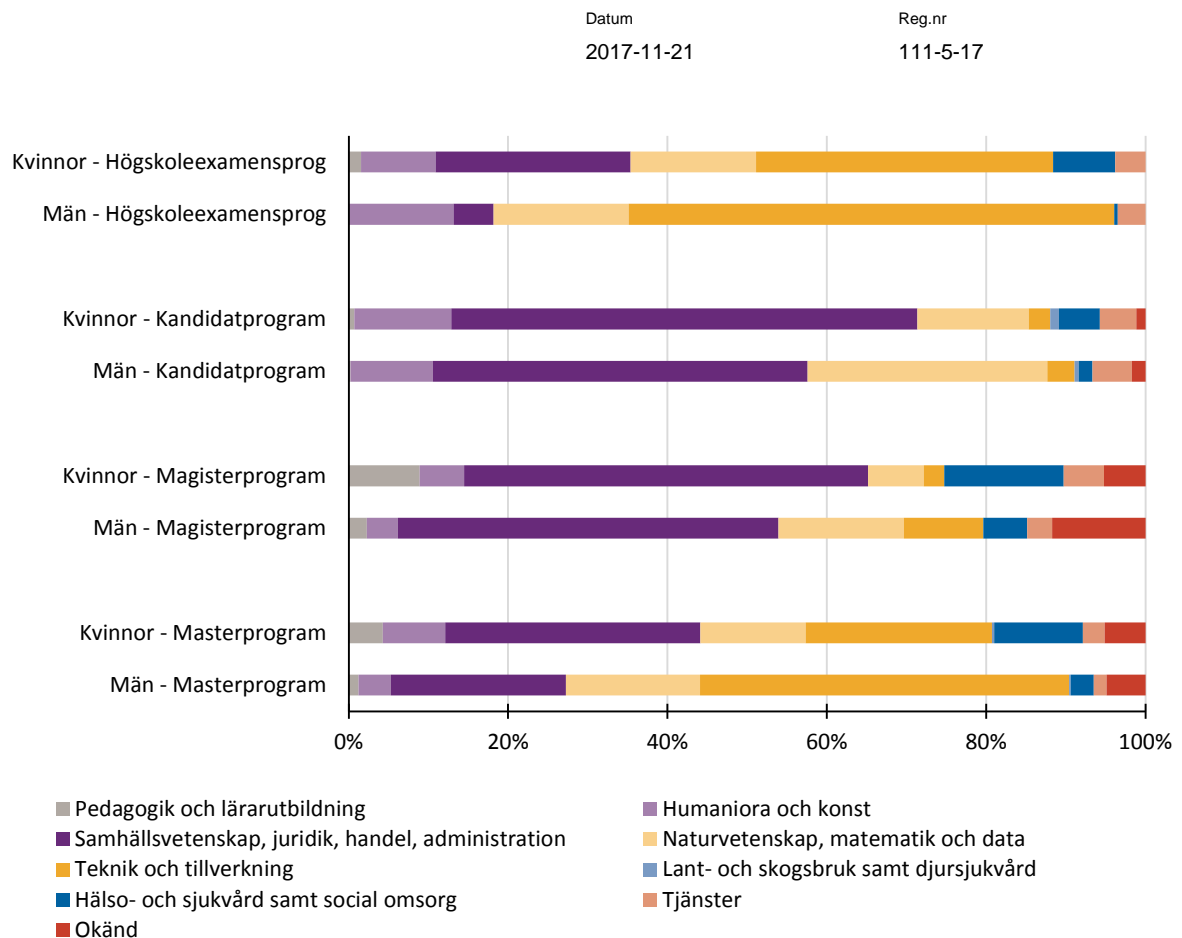
Det finns vissa skillnader mellan studieinriktning på generella program på grundnivå respektive avancerad nivå, och mellan män och kvinnor. I figur 14 presenteras uppgifter för nybörjarnas studieinriktning på program mot högskoleexamen, kandidatexamen, magisterexamen respektive masterexamen, fördelade på kvinnor och män läsåret 2016/17.

Det vanligaste området för både män och kvinnor som är nybörjare på ett program mot högskoleexamen är *teknik och tillverkning*. Mer än 60 procent av männen och drygt 37 procent av kvinnorna läser inom detta område. För kvinnor är området *samhällsvetenskap, juridik, handel och administration* det näst vanligaste, medan det näst vanligaste bland män är *naturvetenskap, matematik och data*.

På program mot en kandidatexamen är det vanligaste området *samhällsvetenskap, juridik, handel och administration* för både män och kvinnor. Nästan 60 procent av kvinnorna och nästan hälften av männen studerar inom detta område. Området *naturvetenskap, matematik och data* är det näst vanligaste bland både män och kvinnor. Nästan lika stort bland kvinnor är *humaniora och konst*.

Även på program mot en magisterexamen är *samhällsvetenskap, juridik, handel och administration* det vanligaste området både bland män och kvinnor. Bland kvinnor är *hälso- och sjukvård samt social omsorg* det näst vanligaste området medan *naturvetenskap, matematik och data* är det näst vanligaste bland män.

På program mot masterexamen är det områdena *teknik och tillverkning* och *samhällsvetenskap, juridik, handel och administration* som är vanligast. *Teknik och tillverkning* är det vanligaste området bland män, medan *samhällsvetenskap, juridik, handel och administration* fortsätter att vara det vanligaste området bland kvinnor. Närmare en tredjedel av kvinnorna läser *samhällsvetenskap, juridik, handel och administration* och nästan hälften av männen läser *teknik och tillverkning*. Även området *naturvetenskap, matematik och data* är vanligt bland både män och kvinnor på program mot masterexamen.



Figur 14. Andelen nybörjare på program mot högskoleexamen, kandidatexamen, magisterexamen respektive masterexamen fördelat på kvinnor, män och område läsåret 2016/17.

Nybörjare i högskolan i ett internationellt perspektiv

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) och Statistiska centralbyrån rapporterar regelbundet uppgifter till Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) som årligen publicerar uppgifterna i Education at a Glance (EAG), en omfattande publikation som analyserar och jämför utbildningssystem i medlemsländerna med hjälp av indikatorer. Den senaste publiceringen var i september 2017 och de siffror som presenteras i detta avsnitt avser läsåret 2014/15. Vi har valt att jämföra förhållandet i Sverige med de nordiska länderna Norge, Finland och Danmark samt de två större länderna Tyskland och Storbritannien.

Klassificeringarna som används i den internationella respektive i den svenska statistiken om högskoleutbildning skiljer sig till viss del åt och är därmed inte helt jämförbara. I EAG finns inte samma nivåindelningar som används i tidigare avsnitt i denna analys, istället används den internationella klassificeringen av utbildningar som benämns *International Standard Classification of Education (ISCED)*. Klassificeringen innebär att högskoleutbildning och annan eftergymnasial utbildning är placerad på någon av nivåerna 5-8, vilket motsvarar svensk högskoleutbildning eller minst två års utbildning inom ramen för yrkeshögskolan. Den svenska definitionen på högskolenybörjare som

Datum
2017-11-21

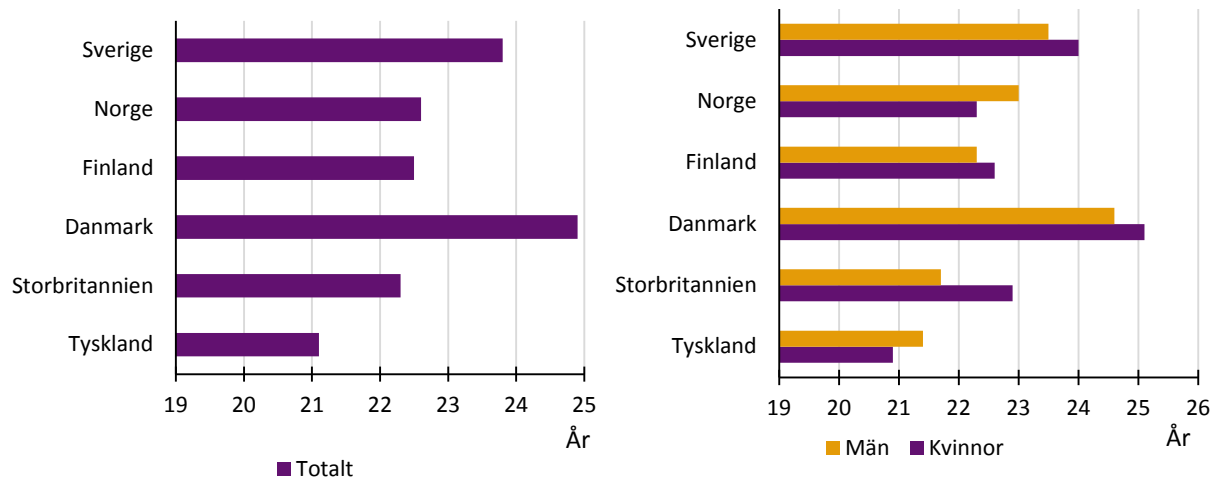
Reg.nr
111-5-17

används tidigare i denna analys motsvarar däremot ISCED 6–7. Siffrorna i detta avsnitt ska bara användas för att jämföra Sverige med andra OECD-länder och ska inte jämföras med uppgifterna i tidigare avsnitt av analysen.

Större andel kvinnor i Sverige än i övriga länder

Den genomsnittliga åldern för nybörjare i eftergymnasial utbildning läsåret 2014/15 var i Sverige 23,8 år enligt siffrorna som presenteras i EAG. Detta var en marginell ökning från föregående läsår och var högre än genomsnittet inom OECD. I jämförelsen nedan är det bara Danmark som har en högre genomsnittsålder medan övriga länder har en lägre genomsnittsålder, med Tyskland som lägst med 21,1 år. I Sverige, Finland, Danmark och Storbritannien har kvinnorna en högre genomsnittsålder i jämförelse med männen medan det omvända gäller för Tyskland och Norge. Jämfört med Tyskland och Storbritannien har de nordiska länderna en högre genomsnittsålder bland nybörjarna.

Det kan finnas flera orsaker till varför genomsnittsåldern skiljer sig mellan länderna. Enligt EAG avslutas den gymnasiala utbildningen tidigare i Storbritannien än i övriga länder som jämförts, vilket innebär att studenterna kan inleda den eftergymnasiala utbildningen vid yngre ålder och därmed ha en lägre genomsnittsålder som grupp. Andra orsaker till skillnaderna i genomsnittsålder kan vara olika möjligheter att påbörja studier vid högre åldrar, antagningskapaciteten på lärosäten samt möjligheter att få arbete med eller utan en eftergymnasial utbildning.

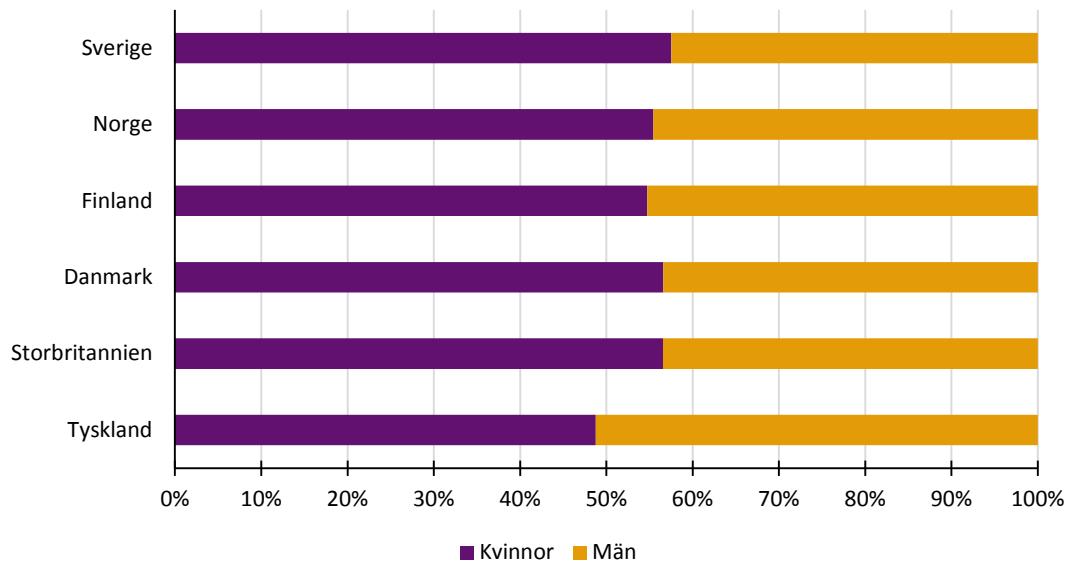


Figur 15. Genomsnittlig ålder för nybörjare i Sverige, Norge, Finland, Danmark, Tyskland och Storbritannien fördelade på totalt samt kvinnor och män läsåret 2014/15.

Datum
2017-11-21

Reg.nr
111-5-17

Sverige är det land som har störst andel kvinnor av nybörjarna, drygt 57 procent av nybörjarna är kvinnor. Detta är en något högre andel än i Norge, Danmark, Finland och Storbritannien och betydligt högre än i Tyskland. Tyskland är det enda land där en majoritet av nybörjarna är män, även om skillnaden är relativt liten mellan kvinnor och män.



Figur 16. Andelen kvinnor och män bland nybörjarna i Sverige, Norge, Finland, Danmark, Tyskland och Storbritannien läsåret 2014/15.

Stora skillnader i studieinriktning mellan länderna

I Education at a Glance klassificeras inriktning på utbildning utifrån *Fields of Education and Training*² vilket här har översatts till motsvarande SUN³ huvudinriktning. Ländernas utbildningssystem är väldigt olika och länderna kan klassificera likvärdig utbildning på olika sätt även när det gäller inriktning, vilket påverkar jämförelsen nedan.

Skillnaderna mellan länderna vad gäller nybörjarnas studieinriktning är relativt stora och det är samtidigt svårt att se några tydliga mönster. *Handel, administration och juridik* är det största området i fyra av sex länder. Störst andel har området i Danmark och Tyskland, med 29 respektive 24 procent nybörjare inom detta område. I Sverige är andelen däremot bara drygt 15 procent. I Sverige är *Teknik, tillverkning och konstruktion* det största området och *Hälso- och sjukvård* det näst största. För dessa två områden är det ett stort spann mellan de länder som har högst respektive lägst andel nybörjare. I Finland är andelen nybörjare inom området *Hälso- och sjukvård* drygt 22 procent, medan andelen i Tyskland bara är knappt 6 procent. Nästa lika stort spann är det inom området *Teknik*,

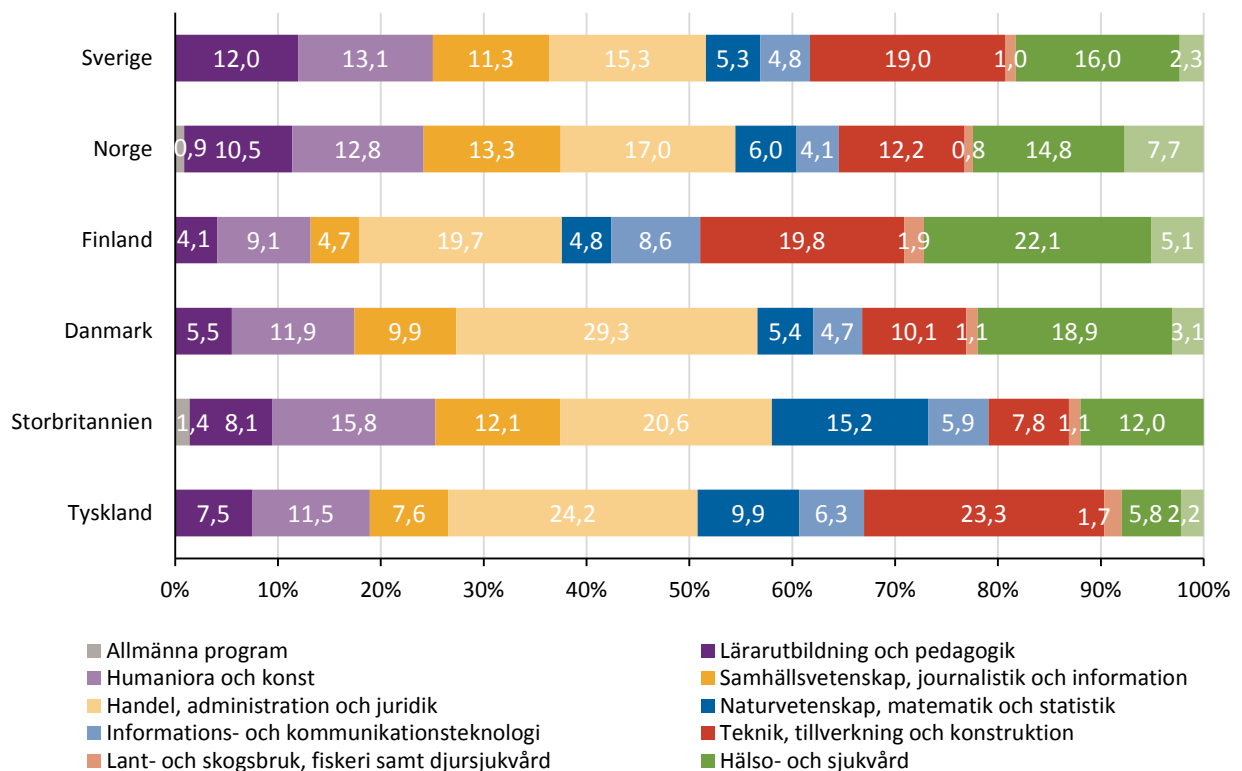
² Från och med Education at the Glance 2017 har man ändrat klassificeringen och jämförelse med tidigare år blir därför svåra.

³ SUN står för *Svensk utbildningsnomenklatur* och är ett system för klassificering av utbildning.

Datum
2017-11-21

Reg.nr
111-5-17

tillverkning och konstruktion där andelen i Tyskland är drygt 23 procent medan andelen i Storbritannien är knappt 8 procent. Förutom *Allmänna program*, som endast finns i Norge och Storbritannien och där har små andelar, är *Lant- och skogsbruk, fiskeri samt djursjukvård* den minsta inriktningen och också den inriktning som har den minsta skillnaden mellan länderna. Inom *Läro- och pedagogik* har Sverige den största andelen nybörjare bland de länder som jämförs och särskilt i jämförelse med Finland och Danmark är skillnaden stor.



Figur 17. Andelen nybörjare fördelat på studieinriktning för Sverige, Norge, Finland, Danmark, Tyskland och Storbritannien läsåret 2014/15.

Datum
2017-11-21

 Reg.nr
111-5-17

Bilaga 1 - Nybörjare på program läsåret 2016/17.

"Förändring" avser förändringen i procent jämfört med föregående läsår. "Förändring hösten 2017" avser en jämförelse mellan preliminära uppgifter för hösten 2016 med hösten 2017 och ger en indikation på utvecklingen för läsåret 2017/18.

Program mot	Antal	Förändring	Könsfördelning		Andel Inresande	Andel högskole nybörjare	Median hösten 2017	Förändring
			Kvinnor	Män				
Yrkesexamen, totalt	49 022	0%	63%	37%	2%	58%	23,1	0%
Agronomexamen	144	-6%	70%	30%	1%	55%	22	1%
Apotekarexamen	306	4%	73%	27%	2%	73%	21	-4%
Arbsterapeutexamen	510	-7%	79%	21%	1%	55%	24	2%
Arkitektexamen	324	2%	59%	41%	3%	45%	22	9%
Audionomexamen	96	3%	75%	25%	0%	43%	24	17%
Barnmorskeexamen	406	9%	100%	0%	1%	1%	30	-15%
Biomedicinsk analytikerexamen	520	-9%	73%	27%	2%	61%	22	2%
Brandingenjörsexamen	79	3%	35%	65%	0%	62%	21	3%
Civilekonomexamen	1 471	10%	47%	53%	2%	74%	21	-2%
Civilingenjörsexamen	7 219	2%	32%	68%	3%	74%	21	-3%
Dietistexamen	107	9%	89%	11%	1%	30%	24	-7%
Folkhögskollärarexamen	57	-17%	56%	44%	0%	2%	42	8%
Fysioterapeutexamen	678	-2%	62%	38%	2%	51%	23	2%
Förskollärarexamen	3 938	1%	93%	7%	0%	73%	25	-1%
Grundlärarexamen	4 060	2%	76%	24%	1%	66%	24	5%
Hortonomexamen	8	-60%	50%	50%	0%	63%	21	150%
Högskoleingenjörsexamen	4 347	-3%	25%	75%	0%	68%	22	-2%
Juristexamen	1 691	-6%	59%	41%	3%	54%	21	10%
Jägmästarexamen	78	30%	31%	69%	0%	71%	21	-15%
Landskapsarkitektexamen	111	-5%	81%	19%	0%	41%	23	6%
Landskapsingenjörsexamen	48	7%	52%	48%	0%	31%	26	4%
Lantmästarexamen	52	4%	25%	75%	0%	81%	24	-4%
Logopedexamen	200	-2%	89%	11%	9%	45%	23	-8%
Läkarexamen	1 681	3%	56%	44%	9%	52%	21	-1%
Lärarexamen	949	-6%	67%	33%	2%	34%	44	-5%
Officersexamen	131	12%	13%	87%	0%	47%	25	11%
Optikerexamen	85	2%	76%	24%	0%	64%	24	17%
Ortopedingenjörsexamen	36	-10%	58%	42%	25%	75%	22	0%
Psykologexamen	760	1%	69%	31%	6%	40%	23	-3%
Psykiaterexamen	138	-49%	79%	21%	0%	4%	45	13%
Receptarieexamen	362	13%	82%	18%	1%	65%	22	-20%
Röntgensjukköterskeexamen	281	2%	76%	24%	1%	58%	26	11%
Sjukhusfysikerexamen	55	0%	51%	49%	5%	47%	22	20%
Sjukköterskeexamen	5 921	3%	85%	15%	1%	69%	24	5%
Sjöingenjörsexamen	72	-13%	4%	96%	0%	63%	23	-3%
Sjökaptenexamen	122	-12%	7%	93%	0%	70%	23	-28%
Skogsmästarexamen	48	-13%	15%	85%	0%	75%	24	-6%
Skogsteknikerexamen		-100%						-
Socionomexamen	2 644	2%	79%	21%	1%	55%	23	-2%
Specialistsjukköterskeexamen	2 223	-4%	86%	14%	1%	1%	33	6%
Speciallärarexamen	548	-20%	91%	9%	0%	1%	44	9%
Specialpedagogexamen	675	12%	92%	8%	0%	1%	42	-6%
Studie- och yrkesvägledarexamen	297	-3%	84%	16%	0%	38%	27	-13%
Tandhygienistexamen	211	-2%	87%	13%	0%	62%	23	3%
Tandläkarexamen	381	5%	65%	35%	3%	60%	21	10%
Tandteknikerexamen	75	12%	76%	24%	3%	68%	23	-3%
Veterinärexamen	100	0%	90%	10%	4%	60%	21	4%
Yrkeslärarexamen	598	-11%	65%	35%	1%	48%	40	-3%
Ämneslärarexamen	4 553	-2%	51%	49%	2%	46%	24	-1%
Generell examen								
Högskoleexamen	1 574	-24%	38%	62%	1%	*	*	-19%
Kandidatexamen	25 146	0%	57%	43%	4%	*	*	0%
Magisterexamen	4 057	-5%	58%	42%	36%	*	*	3%
Masterexamen	14 111	5%	48%	52%	40%	*	*	6%

*uppgift saknas

Datum
2017-11-21

Reg.nr
111-5-17

Bilaga 2 – Information om uppgifterna samt begrepp

Högskolenyörjare

Högskolenyörjare avser studenter som för första gången registrerats i högre utbildning. En person som återkommer till studier räknas inte som högskolenyörjare och en person som avbrutit studierna tidigt inkluderas inte heller. *Svenska högskolenyörjare* är ett brett begrepp som här inkluderar alla högskolenyörjare som inte har kunnat identifieras som inresande i Universitets- och högskoleregistret.

Inresande student

Gruppen inresande studenter består av utbytesstudenter som deltar i ett utbytesprogram vid svenska universitet och högskolor samt studenter som anordnar sina studier i Sverige på egen hand, så kallade freemover-studenter. Med freemover-studenter avses:

- Personer som beviljats uppehållstillstånd för studier och där beslutet om uppehållstillstånd är fattat mindre än två år innan studierna påbörjades.
- Utrikes födda som invandrat mindre än sex månader före studiestarten.
- Övriga personer som saknar uppgift om svenskt personnummer i högskolornas studieadministrativa system.

I gruppen inresande studenter ingår även studenter som läser på distans från annat land.

Programnyörjare eller nyörjare på program

Med *programnyörjare* avses en student som för första gången är registrerad på ett specifikt program. Personen behöver inte vara högskolenyörjare, men kan vara det. I denna analys sker nettoräkning på varje program. Summeringen kan medföra att studenter dubbelräknas eftersom de kan vara registrerade på mer än ett program samtidigt. "Yrkesexamen, total" som presenteras i tabell 1, är nettoräknad på denna nivå.

Preliminära uppgifter

De preliminära uppgifterna för höstterminerna avser personer som registrerat sig senast i mitten på oktober. Personer som registrerat sig senare är inte inkluderade i de preliminära uppgifterna, men täcks in i läsårsuppgifterna. Personer som avbrutit studierna tidigt kan, beroende på lärosätenas rutiner kring avregistrering, vara inkluderade i de preliminära uppgifterna. Om dessa personer avregistrerats ingår de inte i läsårsuppgifterna.

För några program varierar andelen som antas på hösten respektive på våren mellan åren och då kan de preliminära uppgifterna vara missvisande. Även uppgifter för program som det skett satsningar kring kan vara missvisande